

Rachunkowość kreatywna dużym wyzwaniem analizy finansowej

Gdy na początku 2020 roku, a zatem bezpośrednio po pojawieniu się pandemii COVID-19, rozpoczęliśmy cykl webinarium na temat analizy finansowej w dobie COVID-19, nie wiedzieliśmy ani ile pandemia potrwa, ani też jaki będzie miała wpływ na finanse firm. Na początku 2022 roku, gdy wydawało się, że największy w XXI wieku kryzys mamy „opanowany”, sytuacja za wschodnią granicą, całkowicie zmieniła rzeczywistość. Rozpoczynamy zatem analizowanie sprawozdań finansowych za kolejny, już trzeci, burzliwy rok. Redaktor Naczelny Credit Manager Magazine rozmawia o wyzwaniach w analizie finansowej z Piotrem Rybickim, byłym rewidentem, ekspertem Corporate Governance, członkiem Rady Programowej PICM.

Robert Dyrzc: Jakich nowych wyzwań możemy spodziewać się w analizie sprawozdań finansowych za miniony rok?

Piotr Rybicki: Rzeczywiście. Pamiętam początek 2020 roku, gdy pierwszy, ale i każdy kolejny z webinarium poświęcony analizie finansowej w czasie COVID-19, planowaliśmy nie wiedząc tak naprawdę o czym powiemy. Sytuacja była tak zmienna, że czasem z dnia na dzień pojawiały się nowe informacje całkowicie wywracające wcześniejsze. Ale paradoksalnie dzięki tej sytuacji, i dzięki temu, że odbyło się aż 10 takich spotkań, można powiedzieć że jesteśmy lepiej przygotowani do analiz sprawozdań finansowych w obecnym roku. Mimo tego, że sytuację COVID 19 trudno porównać do agresji Rosji na Ukrainę, to jednak pewne mechanizmy – związane z analizą – są powtarzalne. A co nas czeka przy analizie rocznych wyników za 2022 rok? Pewne symptomy tego co możemy spodziewać się mieliśmy po analizie wyników za 3 kwartały, gdy okazało się, dla grupy największych firm zatrudniających powyżej 50 pracowników, że średni przyrost przychodów to 30 proc, a zysku netto to 18. Ale to tylko trochę obrazuje sytuację jaka może nas spotkać przy sprawozdaniach finansowych i ich analizie za 2022 rok.

RD: Co zatem będzie tym wyzwaniem?

PR: Myślę że można mówić o 3 obszarach, które będą największymi wyzwaniami podczas analizy sprawozdań finansowych na 2022 r. Po pierwsze inflacja. Po drugie – wpływ na sprawozdanie agresji Rosji na Ukrainę, i po trzecie ryzyko rachunkowości kreatywnej, które zawsze towarzyszy dużej zmienności.

RD: A zatem przede wszystkim inflacja?

PR: Myślę, że tak. Wyzwaniem analizy jest nie tylko poziom inflacji w 2022 roku, ale przede wszystkim duże jej zróżnicowanie - zależnie od kategorii produktów, towarów czy usług. Oznacza to problemy w ocenie wpływu inflacji

na konkretny podmiot - czy i ile przychody ze sprzedaży, ale też koszty, zwiększyły się tylko na skutek wzrostu cen, a jaki przyrost to przyrost organiczny. Jeżeli w takim sprawozdaniu finansowym informacja na temat wpływu inflacji na poszczególne wielkości bilansu oraz rachunku zysków i strat nie zostaną podane przez samą spółkę, to obawiam się że analiza będzie niezwykle trudna.

RD: Nie ma ustawowego obowiązku opisanie wpływu inflacji na sprawozdanie finansowe?

PR: I tak i nie. Trzeba pamiętać, że z tak wysoką inflacją mieliśmy ostatnio do czynienia 30 lat temu, gdy nasza wiedza, ale i zakres sprawozdawczości był zupełnie inny. Owszem w przepisach o rachunkowości jest obowiązek wykazania wszystkich istotnych informacji mających wpływ na sprawozdanie finansowe i jego analizę, do tych istotnych na pewno zaliczymy inflację, ale czy tak rzeczywiście będzie że firmy będą chciały, ale też czy będą potrafiły zaprezentować wpływ inflacji na sprawozdanie finansowe, to mam duże wątpliwości. Rekomendacje w tym zakresie wydał Komitet Standardów Rachunkowości, ale na ile one znajdują praktyczne zastosowanie i będą przydatne do analizy – czas pokaże. Zarówno w zakresie wpływu inflacji na sprawozdanie finansowe, jak i skutków agresji Rosji na Ukrainę.

RD: Właśnie - po drugie - wpływ na sprawozdanie agresji Rosji na Ukrainę

PR: Tak, a precyzyjnie to wpływ agresji Rosji na Ukrainę na działalność konkretnej firmy. I nie mam tutaj na myśli wsparcia finansowego, które bardzo wiele firm udzieliło naszym wschodnim sąsiadom, ale przede wszystkim wpływ na działalność. Od zmian w kanałach sprzedaży, łańcuchach dostaw, czy też w obszarze HR. I tutaj również niezbędne będzie wskazanie w sprawozdaniu finansowym tych informacji, inaczej trudno sobie wyobrazić, że analizujący jego treść się tego domyśli. Analiza wpływu na sprawozdanie finansowe agresji

Rosji na Ukrainę ma znaczenie nie tylko dla analizy sprawozdań finansowych za 2022 rok, ale również na prognozowanie co może się wydarzyć w 2023 roku i latach kolejnych. A po to przecież przeprowadzamy analizy historycznych wyników, by móc na tej podstawie zaprognozować co się wydarzy w przyszłości.

RD: I trzeci obszar wyzwań...

PR: To rachunkowość kreatywna. Związana z dużą zmiennością i ryzykiem, w sytuacji gdy trudno jest analizować sprawozdania finansowe – właśnie z uwagi na wysoką inflację, czy wpływ istotnych zewnętrznych czynników, dużo trudniej wykryć wszelkie „naciągnięcia” w sprawozdaniach. Bo kiedy łatwiej ukryć skutki niewłaściwych decyzji z przeszłości, niż w czasie gdy mamy 30-procentowe wzrosty? Już w czasie pandemii to ryzyko mocno wzrosło, a ten rok jest kolejnym trudny do oceny, a może i ostatnim gdy można pewne rzeczy ujawnić bez dużych konsekwencji.

RD: Czy to wszystkie wyzwania stojące przed osobami, które będą analizowały sprawozdanie finansowe za 2022 rok?

PR: Zdecydowanie nie! To, że rok 2022 przyniósł nowe wyzwania, nie znaczy, że dotychczasowe znikły. Nadal zapewne będziemy mieli do czynienia z wieloma zdarzeniami o charakterze jednorazowym, czy też problemy z oceną danych szacunkowych. Jest też bardzo prawdopodobnie, że pojawią się nowe – jeszcze dziś nie zidentyfikowane obszary, których dotychczas nie identyfikowaliśmy, a które mogą całkowicie odwrócić nasze dotychczasowe myślenie.

RD: Czyli interesujący czas dla analityków?

PR: Tak, aczkolwiek chciało by się by był to ostatni tak burzliwy rok!